

SIKOLÄTTI

SUSANNE SCHEMPER

Sikolätti

Susanne Schemper

Sikolätti

SAGA Egmont

Sikolätti
Translated by
Kimmo Lilja
Original title
Svinsitan

Cover image: Shutterstock

Copyright © 2019, 2022 Susanne Schemper and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788728241332

1. POD edition

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com – a part of Egmont, www.egmont.com

Rakkaimmilleni Hannahille ja Mayalle

Luku 1

Tuoksui ruoholle, laventelille ja kärähtäneelle uunimakkaralle. Kuului vain mehiläisten surinaa, muuten oli hiljaista. Aurinko laski hitaasti horisonttiin. Tinan pyyllyä palelsi. Hänen muhkea ahterinsa oli leveämpi kuin kiviporras, jolla hän istui. Ohuen kesämekon helma oli noussut ja hyttyset tekivät hyökkäyksiään paljaille pohkeille. Hän huiski ötököitä hajamielisenä. Syvälle ajatuksiinsa vaipuneena hän pupersi myöhäistä päivällistään, joka koostui makkarasta ja vetisestä, pulverista tehdystä perunamuusista. Hän tarkasteli ympäristöään. Muutamassa päivässä rehottavaksi kasvanutta ruohikkoa. Haravointia kaipaavaa sorakäytävää. Lupiineja, jotka olivat vallanneet lähes kaikki kukkapenkit, mutta joista hän piti niin paljon, että antoi niiden levitä vapaasti.

Tina hätkähti, kun pieni harmaa kissa tuli kiehnäämään hänen jalkoihinsa. Pehmeä turkki kutitti ihoa. "Hei Hiiruli", hän sanoi. Kissa ei vastannut, vaan jatkoi häntä koholla matkaansa. Se oli selvästi tyytyväinen saamaansa huomioon. Kissanpentu oli

istua jököttänyt hänen puutarhassaan eräänä maaliskuisena aamuna. Pienenä, harmaana ja piipittävänä. Se näytti ihan pikku hiirulaiselta. Siitä nimi. Poikanen oli luonnollisesti saanut jäädä asumaan hänen luokseen.

Tina katseli ympärilleen. Mistä pitäisi aloittaa? Tekemistä oli niin paljon.

Puutarhaa piti sekä ruokota että hoitaa. Ulkorakennukset – autotalli, varasto ja vanha kanala – kaipasivat remonttia. Sisälläkin oli paljon raivattavaa.

Kun hän ja Ulf muuttivat ihanaan, kaksikymmentäluvulla rakennettuun torppaan – jonka Ulf oli perinyt isoisältään – he olivat kumpikin täynnä suunnitelmia ja unelmia. Mikään ei tuntunut mahdottomalta. Hehän olivat kaksikymppisiä ja kuolemattomia. Siltä elämän kuuluikin tuntua. Ensimmäisestä talossa asumastaan vuodesta he pelkästään nauttivat. Nauttivat omasta puutarhasta, ihanasta tunteesta kulkea paljasjaloin aamukasteisella nurmella. He maalasivat talon sekä ulkoa että sisältä. Tina valitsi keittiön väriksi vaaleansinisen ja nautti ikioman keittiönsä leppeästä värimaailmasta. Ulkopuolelta talo sai säilyttää keltaisen värinsä ja valkoiset ikkunankarminsa. Ulf remontoi sekä autotallin että varaston. Hän kunnosti myös kanalan ja maalasi sen samalla keltaisella kuin talonkin. He hankkisivat kanoja ja söisivät joka aamu tuoreita kananmunia.

Tina huokaisi ja nousi vaivalloisesti seisomaan. Häntä ei juuri nyt huvittanut vaipua muistoihin. Yhtään kanaahan ei ollut hankittu, eikä sen puoleen paljon muutakaan.

Matkalla keittiöön hän oli vähällä törmätä Karlssoniin, vanhaan oranssiin uroskissaan, joka ei enää näyttänyt kovin hyvinvoivalta. Kolli oli kohta viidentoista ja todellinen ystävä. Ikä oli kuitenkin painanut jälkensä. Puolisokea otus oli

verkkainen ja jäykkäliikkeinen. Tina kumartui rapsuttamaan Karlssonia korvien välistä. Kolli alkoi kehrätä äänekkäästi.

"Hei ukkoseni, haluatko palan makkaraa?"

Hän ojensi kissalle pienen siivun. Tämä nuuhki tarkkaan ennen kuin iski hampaansa makupalaan. Kissat olivat Tinan parhaita ystäviä. Hän oli aina rakastanut eläimiä ja nämä häntä. Se oli ehdotonta ja turvallista rakkautta. Kissat eivät koskaan loukkaisi häntä. Ihmiset sitä vastoin olivat toinen juttu.

Tina tiskasi pikaisesti käyttämänsä astiat, katse koko ajan tiukasti keittiön ikkunan takana hehkuvassa alkukesän illassa. Fyysisesti hän voi paremmin kuin aikoihin. Tuntui, että aurinko ja lämpö pehmittivät hänen kolottavia niveliään. Mennyt talvi arvaamattomine säineen oli ollut kauhea. Yhtenä päivänä kosteaa mutta lauhaa, heti seuraavana jäätävää ja kuivaa. Hänen kehonsa oli protestoinut äänekkäästi, joinakin aamuina hän oli tuskin jaksanut nousta sängystä.

Hän tapasi ajatella, että reumatismi oli seurausta siitä, että keho oli saanut tarpeekseen. Se ei kerta kaikkiaan pystynyt enää käsittelemään tukahdutettuja tunteita, sisäänpäin kääntyneitä katkeruuden purkauksia, koko ajan kalvavaa huolta ja jatkuvaa pelkoa. Hän tiesi ajatuksensa naurettaviksi, mutta oli lukenut jostain, että ihminen saattoi sairastua sen seurauksena, että piti kaiken sisällään. Niin hän oli ajatellut silloinkin, kun Ulf sairastui. Hän näki omin silmin, että miehen kehossa leviävät kasvaimet olivat mustia, haisevia vihapalloja. Jos hän itse oli sairastunut katkeruudesta, Ulfilla syynä oli viha.

Tiskatessaan hän teki päätöksen. Hän alkaisi siivota taloa. Heti huomispäivänä. Oli korkea aika. Hän raivaisi Ulfin kerta kaikkiaan pois elämästään, hävittäisi kaiken, mikä oli kuulunut miehelle. Oli varmaankin niin, ettei kaikkea voinut unohtaa,

mutta hän ei ainakaan halunnut säilyttää kotona mitään sellaista, joka suoraan muistutti miehestä. Hänen kodissaan. Sillä nyt se oli yksinomaan hänen. Vihdoinkin. Hän ei koskaan uskaltaisi sanoa sitä ääneen. Sisimmässään hän saattoi kuitenkin iloita. Mies oli ikuisesti poissa. Minä olen vapaa!

Tina heräsi siihen, että Hiiruli leikki hänen paljailla varpaillaan. Samassa kehräävä otus kiipesi muutta mutkitta hänen vatsalleen. Tina piti silmänsä kiinni ja silitti hitaasti pehmeää turkkia. Rullaverho oli alhaalla, mutta hän tunsu, että aurinko porotti täydeltä terältä. Kello oli varmaan jo paljon. Tinan ei tarvinnut välittää kellonajoista, hän saattoi nukkua niin pitkään kuin halusi. Valittu rytmi sai kehon voimaan paremmin. Hän valvoi myöhään, ja nukkui pitkään. Hän venytteli ja yritti vetristää niveliään ennen ylösnousua. Ikkunassa suriseva kimalainen hokutteli häntä aloittamaan päivän. Hän kierähti kyljelleen ja avasi silmänsä. Etäältä kuului Olle Knutssonin koirien räksytys.

Ehkä joku vieras oli uskaltanut Ollen pihamaalle. Kolme schäferiä olivat ukolle parempi turva kuin mikään hälytysjärjestelmä tai korkeinkaan aita.

Tina kietaisi haaleanvaalean froteeamutakin ylleen ja tallusti turvonnein jaloin ikkunaan. Hän nosti verhon ja katseli siristävin silmin kirkkaaseen auringonpaisteeseen. Hän irrotti haan, leväytti ikkunan apposen auki ja nautti sisään virtaavista kesän tuoksuista. Makuuhuoneen ikkunasta oli suora näköala molempiin naapureihin. Kapean soratien varressa oli vain kolme taloa, hänen oli niistä keskimmäinen. Talon etupuolella avautuivat laajat rapsipellot, jotka aaltoilivat leppeässä tuulessa kuin keltainen meri. Pellon takana kulki maantie, joka johti Solingen, seudun piskuiseen taajamaan.

Talon takana kohosivat puut: lähimpänä vaaleanvihreiden lehtipuiden muodostama peikkometsä ja sen takana järveä ympäröivä tiheä havumetsä. Pikkutien ensimmäinen ja lähimpänä maantietä oleva talo kuului Ollelle. Ruskea puutalo. Se oli pieni ja aavistuksen vinossa. Isommalta tieltä katsottuna katto vaikutti hieman kaltevalta. Muuten sekä rakennus että tontti näyttivät hyvin hoidetuilta.

Olle asui yksin koiriensa kanssa. Niin oli ollut jo pitkään. Joskus ammoin hänellä oli ollut perhe. Tina ei tiennyt tarkasti, mutta hän muisteli kuulleen, että samoihin aikoihin, kun he ostivat oman talonsa, Ollen vaimo oli jättänyt miehensä. Ja eikö myös tytär häipynyt samalla ovenavauksella?

Tina näki Ollen puutarhan, koira-aitauksen ja omenapuut. He olivat ehtineet asua naapureina vuosikausia, mutta ainoat kerrat, kun Tina oli käynyt sisällä, liittyivät koirien hoitamiseen. Ja ainoa kerta, kun Olle oli käynyt heidän, ei vaan hänen, talossaan – hän korjasi mielessään – oli, kun tämä oli puolestaan huolehtinut Karlssonista.

Se tapahtui kauan ennen Hiirulin ilmestymistä. Aika outoa, Tina mietti. En juurikaan tunne naapuriani. Juttelemme silloin tällöin, vaihdamme muutaman sanan säästä ja tuulesta. Jaamme ehkä jonkin yhteisöön liittyvän pikku juorun. Mutta harvemmin mitään sen enempää, vaikka olemme asuneet naapureina niin pitkään.

Jos käänsi katseensa toiseen suuntaan, näki Sannan talon. Se kohosi vihreänä ja upeana tiheän metsän laidalla, jyhkeiden puiden naapurissa. Tina näki vilahduksen etupihan terassista ja punaisen keinun, joka riippui pitkin köysin pihapuun jyrkevässä oksassa. Taloa ympäröi valkoinen aita ja puutarhaa koristivat hyvinhoidetut ruusupensaat. Kaikki näytti idylliseltä. Tina kutsui

rakennusta Sannan taloksi, mutta todellisuudessa se oli Sannan ja Matsin talo. Tina ei halunnut tunnustaa edes itselleen, miten kovasti halveksi Matsia. Hän yritti olla kohtelias heidän tavatessaan. Helppoa se ei ollut. Vaisto miehen todellisesta minästä oli vahva.

Sannaan hän oli sitä vastoin tykästynyt välittömästi. Nuorella naisella oli hyvä sydän. Tina oli siitä varma, vaikka he eivät tunteneetkaan toisiaan kovin hyvin. Sen vain aisti. He olivat olleet naapureita suunnilleen vuoden ajan sen jälkeen, kun vanha Elsa-täti joutui muuttamaan hoitokotiin ja hänen lapsensa olivat kiireesti myyneet talon. Sannalla oli aina aikaa pysähtyä juttelemaan. Hän puhui niitä näitä, ja kuunteli aina kiinnostuneesti, mitä Tinalla oli sanottavaa.

Lähes aina mukana oli myös perheen poika. Kovasti vakavamielinen pikku Noa.

Poika oli satumaisen suloinen vaaleissa kutreissaan, jotka itsepäisesti kihartuivat niin niskassa kuin otsallakin. Suuret, vihreät silmät, hyvin samanlaiset kuin äidillään. Sanna tapasi aina pitää käsivarttaan pojan ympärillä. Tai sitten hän sormeili pojan hiuksia. Ja silloin kun ei kosketellut poikaansa, hän hiveli mekkooaan, pitkiä hiuksiaan, mitä tahansa mihin saattoi tarttua.

Tina tunnisti Sannan käytöksen. Suojeluvaiston, tarpeen suojella jälkeläistään. Kuin leijonaemo. Samalla tavoin hän oli itsekin käyttäytynyt Jonaksen ollessa pieni. Tina ymmärsi naapurin käytöksen erityisen hyvin, koska tunsu Matsin. Tämä ja Ulf – samasta puusta veistettyjä. Miehet eivät olleet koskaan tavanneet, koska Sannan perhe oli muuttanut taloon vasta edellisenä kesänä, pian Ulfin kuoleman jälkeen. Ja se oli pelkästään hyvä asia, Tina oli monta kertaa miettinyt. Mats oli kireä. Hän näytti tiukalta jopa hymyillessään. Hänen tummat

hiuksensa olivat lyhyet, sivuilta kokonaan ajellut. Terävät piirteet, kiihkeät ruskeat silmät. Mies oli leveäharteinen eikä hänellä ollut juurikaan niskaa, pää näytti lepäävän suoraan hartioilla. Tina saattoi arvata, että Sanna oli rakastunut moiseen paskiaiseen, koska mies näytti todella hyvältä. Tina kuitenkin näki hänen lävitseen. Mies oli vaarallinen. Kantoi sisällään samanlaista vihaa kuin Ulfkin. Sen kanssa ei ollut leikkimistä.

Hiirulin naukaisu sai Tinan havahtumaan. Hän jätti makuuhuoneen ikkunan auki ja laskeutui hitaasti portaat alakertaan. Hän tukeutui kaiteeseen, koska ei halunnut ottaa riskiä, että kompastuisi. Jalat tuntuivat aamulla aluksi aroilta ja tutisevilta. Hän antoi kissoille ruokaa ja otti samalla itselleen viiliä ja muroja. Sitten hän latasi kahvinkeitTIMEN ja avasi radion. Hän halusi kuulla maailman tapahtumista. Suuren, kaukaisen maailman, joka oli etäällä hänen arjestaan. Hän oli tyytyväinen näiden kahden maailman välisestä etäisyydestä. Ulkopuolinen maailma oli yksinomaan pelottava ja petollinen. Hän huomasi päivittäin kiihtyvänsä jostakin asiasta. Ellei lapsille sattunut onnettomuuksia, tapahtui pahoinpitelyjä, raiskauksia, murhia.

Hän, joka oli monta vuotta pitänyt kaiken sisällään, huomasi yhä useammin ja useammin raivostuvansa uutisista ja siitä, mitä luki lehdistä ja netistä. Mistä oikein oli kysymys? Miten oli mahdollista, että heikoimmassa asemassa olevat joutuivat koko ajan kaltoin kohdelluiksi? Kuka aiheutti huolta ja kaiken kärsimyksen?

Miehet. Aina miehet. Pelkkä ajatus sai hänet niin vihaiseksi, että hän pelkäsi kuolevansa sydänkohtaukseen. Viha, jota hän tunsu, aiheutti piinaavan jyskytyksen silmäkuopissa ja takaraivossa. Tuntui, kuin hänen kallossaan olisi raivonnut metsäpalo.

Tänään ei ollut kuitenkaan ilmennyt vihastumisen aihetta. Onneksi. Hän otti aamiaistarjottimensa ja tallusteli paljain jaloin nurmikolle. Istahti lepotuoliin ja siemaisi ensimmäisen, nautinnollisen kulauksen kahvia. Päivän parhaan. Rapsipellolta levisi vieno tuoksu. Hän hengitti syvään, sulki silmänsä ja nautti hiljaisuudesta. Nykyään hän rakasti hiljaisuutta. Hän ei enää koskaan antaisi kenenkään riistää sitä pois. Ei enää koskaan.

Luku 2

Sanna asetteli tiskit koneeseen. Ja irvisti kumartuessaan, sillä ristiselkää vihlaisi. Mats oli tönäissyt häntä illalla. Hän oli ilmeisesti ollut tiellä. Ei hän hitto vieköön tahallaan seissyt kenenkään tiellä, Sanna mietti vihaisena ja siirteli astioita tarpeettoman kovakouraisesti.

Mats oli nähnyt tilanteen omalla tavallaan. Hän tönäisi rajusti ja täysin varoittamatta. Selkää särki. Sanna toivoi vaivan menevän nopeasti ohi. Enää viikko töitä. Sen jälkeen kesäloma. Kuinka hän kaipasikaan sitä, että saisi viettää koko vapaan kesän Noan kanssa.

Tuon pienen esikoululaispojan, joka loman jälkeen aloittaisi ykkösluokalla. Sannaa hymyilytti, kun hän mietti, kuinka poika jo kaipasi ekaluokan alkua. Hänestä tulisi oikea koululainen.

Noa aloittaisi samassa koulussa, jossa Sanna oli opettajana. Vaihtoehtoja ei ollut, sillä pikku taajamassa oli vain yksi ala-aste. Sannalla ei ollut mitään sitä vastaan, että he viettäisivät päivänsä samassa paikassa. Tuntui turvalliselta, että poika oli lähellä. Noa

viihtyi kaikeksi onneksi hyvin eskariluokallaan, ja sama ryhmä jatkaisi myös koulun alkaessa. Sillä, että Noa vaikutti hieman alakuloiselta, ei ollut mitään tekemistä koulun kanssa. Sanna oli varma. Kyse oli siitä, että Noa oli tottelevainen ja herkkä poika, joka tajusi, etteivät äidin ja isän välit olleet kovin hyvät. Sanna suoristautui ja hieroi varovasti kipeää kohtaa.

Hän tiesi Noan nähneen tönäisyn. Poika oli nähnyt myös sen, miten isä oli pari päivää aikaisemmin tarrannut hänen käsivarteensa. Liian lujaa ja liian pitkäksi aikaa, jotta sen olisi voinut painaa villaisella. Noa näki kaiken.

Sanna toivoi hiljaa mielessään, että Matsilla olisi kesällä mahdollisimman paljon omaa tekemistä. Silloin Sanna ja Noa saisivat olla kahdestaan. He pyöräilisivät pikkutiellä ja kävisivät järvellä uimassa. Viettäisivät aikaa kahdestaan.

Mats pyöritti grillikioskia Solingenin taajamassa. Toivottavasti hän joutui työskentelemään ahkerasti, kun koululaiset olivat vapaalla ja turisteja alkoi virrata seudulle. Sanna todella toivoi sitä. Samanaikaisesti hän myös häpesi ajatuksiaan. Eikö hänen olisi kuulunut olla surullinen siitä, ettei päässyt viettämään lainkaan lomaa yhdessä miehensä kanssa?

Noan huuto puutarhasta katkaisi hänen ajatuskulkunsa. Hän kuivasi kätensä ja meni terassille. Laudoitus tuntui paljaissa jaloissa lämpimältä, ja hän hymyili nähdessään Noan keinumassa.

Poika oli pyörittänyt keinua ympäri niin monta kertaa kuin pystyi, ja yritti nyt silpata köysiä pitkin. "Kato äiti, tällä tavalla keinu pyörii tosi hurjasti. Tule auttamaan, en pääse kiipeämään!"

Sanna kulki ruohikon poikki, kumartui ja pussasi Noaa otsalle.

"Jos rehellisiä ollaan", hän sanoi. "Tuo touhu näyttää hengenvaaralliselta. Keinuu tulee pyörimään vinhasti. Uskallatko varmasti?"

"Tietty uskallan, älä oo hassu", Noa sanoi ja kiipesi keinuun. "Valmiina?" Sanna kysyi.

"Irrota!" Noa huusi ja Sanna irrotti. Keinuu pyöri ja pyöri. Poika ulvoi riemusta. Sannaa nauratti. Hän nautti pojan kuplivasta ilosta. Ja vapaasta sunnuntaista yhdessä tämän kanssa. Hän luotti kesän aavistuksenomaiseen lupaukseen, että kaikki muuttuisi paremmaksi. Hän puhuisi illalla Matsin kanssa. Puhuisi siitä, että heidän pitäisi olla kiltimpiä toisilleen. Itsensä, ja erityisesti Noan vuoksi.

Tina elää yksinään maaseudulla kahden kissansa kanssa. Hänen miehensä Ulf on kuollut hiljattain, mutta Tina ei sure miestänsä – hän on vihdoinkin päässyt vapaaksi väkivaltaisesta suhteesta. Kun Tina ystäväystyy naapuriin muuttaneen Sannan kanssa, vanhat painajaiset tuntuvat heräävän eloon. Sannan ja hänen miehensä Matsin elämä ei vaikuta onnelliselta. Sannan ja Matsin pieni poika Noa muistuttaa Tinaa hänen omasta pojastaan – pojasta, joka ei ikinä antanut anteeksi äidilleen sitä, ettei tämä jättänyt väkivaltaista miestänsä. Voisiko Tina tehdä jotain, jotta Sanna ja Noa säästyisivät samalta kohtalolta?

“Sikolätti” on Susanne Schemperin trillerimäinen ihmissuhderomaani, joka kertoo perheväkivallasta.

Susanne Schemper on ruotsalainen kirjailija, joka on syntynyt Halmstadissa. Päivisin Schemper työskentelee kehityspäällikkönä Göteborgin kaupungilla, mutta vapaa-aikanaan hän pyrkii kirjoittamaan mahdollisimman paljon. Schemper debytoi vuonna 2016 ”#Älska noveller – 30 nyanser av saknad” -nimisessä novellikokoelmassa.